

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inserati do 30 pešit à Din 2.— do 100 vrst Din 2.50, od 100 do 300 vrst à Din 3.—, večji inserati peti vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru. Inserati davci posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12, za inozemstvo Din 25.—. Rokopis se ne vračajo.

Uredništvo in upravnništvo
Ljubljana, Knafljeva ul. 5
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126.

PODRUŽNICE:
MARIBOR, Grajski trg 8. — CELJE, Kocenova ulica 2. — Tel. 190.
NOVOMESTO, Ljubljanska cesta, tel. št. 26. JESENICE, Ob kolodvoru 101. — —
Račun pri pošti. Ček. zavodu v Ljubljani št. 10.351

JUGOSLOVENSKA IN FRANCOSKA DEMARŠA V RIMU

Danes bosta jugoslovenski in francoski poslanik izvršila pri italijanski vladi skupno demaršo zaradi dogodkov v Bariju — Italijansko opravičilo

Rim, 16. junija. AA. Zastopnika Francije in Jugoslavije bosta napravila demaršo pri italijanski vladi zaradi incidentov v Bariju.

Pariz, 16. junija. AA. Havas poroča: „Journal de Debats“ priobčuje vest iz Rima, da potrjujejo prva poročila, ki jih je prejel francoski poslanik v Rimu Beaumarchais v italijanskem ministrstvu za zunanje zadeve, prepričanje, da so italijanska oblastva storila vse, da preprečijo incidente v Bariju. Tekom teh incidentov je bilo več karabinerjev ranjenih. Zažgana zastava ni pripadala konzularni agenciji, marveč gre za zastavo, ki so jo sestavili manifestanti.

Maniu o razmerju do Madžarske

Rumunska zunanja politika ostane neizpremenjena — Vzpostavitev Habsburžanov na Madžarskem smatra Rumunija za kršitev trianonske pogodbe

Bukarešta, 16. jun. Ministrski predsednik Maniu je včeraj sprejel zastopnike inozemskega tiska ter jim v razgovoru podal nekatere važnejše izjave. Predvsem je naglasil, da bo ostala rumunska zunanja politika tudi v bodoče neizpremenjena. Izprememba na rumunskem prestolu nikakor ne bo vplivala na smernice dosedanje zunanje politike. Rumunija je prepričana, da bo na ta način najbolje služila interesom miru.

Na vprašanje novinarjev, kako stališče bi zavzela Rumunija, če bi Oton Habsburški zasedel madžarski prestol, je Maniu odločno naglasil, da bi smatrala Rumunija to za kršenje trianonske mirovne pogodbe, česar pod nobe-

nim pogojem ne bi mogla dopustiti. Trianonska mirovna pogodba prepoveduje povratek Habsburžanov na Madžarsko. Prepričan je, da bo zaradi tega Madžarska tudi opustila vsako tako akcijo zavedajoč se, da bi s tem spravila mir v srednji Evropi v resno nevarnost.

Opozorjen na akcijo lorda Rothermera, ki se zavzema, kakor znano, stalno za revizijo meje na korist Madžarske, je Maniu poudaril, da na tako revizijo državnih meja ni niti misliti. Rumunija smatra svoje meje za nedotakljive in je to poudaril tudi kralj Karol o priliki svojega govora po zapirskih.

Kako se je Segrave ponesrečil

Ugotovitve strokovnjakov — Iz jezera so včeraj potegnili truplo inženjerja, ki se je vozil s Segravom

London, 16. junija. AA. Preiskava o nesreči, ki je zadela dirkača Henry Segrava, je bila zaključena. V protokolu o tej preiskavi smatrajo preiskovalci, da po vsej priliki vzroka nesreče ni bilo mogoče prebrati in da je nesreča nastala zaradi izredne hitrosti. Tehnični strokovnjaki so dognali, da so bili motorji in transmisije v popolnem redu in da so delovale brezhibno v prvih dveh krogih in deloma v tretjem krogu. V tem krogu pa se je nekaj pripetilo, kar je povzročilo nesrečo. Pri pregledu motornega čolna so nadalje ugotovili, da je bila odbita stopnica na sprednji strani. Iz tega sklepajo veščaki na vzrok nesreče. Ga. Segrave je prejela sožalje izjav iz vseh krajev sveta.

Motorni čoln ponesrečenega Segraveja »Miss England« je dosegel hitrost 119.8 milj na uro; te rekordne hitrosti pa ni mogoče priznati uradno. Uro, ki je bila montirana na motornem čolnu, so izročili po koinikovemu očetu.

London, 16. junija. AA. Truplo inženjerja »Rolls Royce Company«, ki je utonil s motornim čolnom »Miss England« o priliki novega rekorda, ki ga je napravil smrtonosno nesrečni dirkač Segrave, so potegnili iz jezera Windermere včeraj popoldne. V eni roki je držal kos papirja, v drugi pa svinčnik. Očitno je zapisoval beležke o delovanju motorjev in o hitrosti v trenutku, ko se je pripetila nesreča.

Preokret v rumunski liberalni stranki

Na včerajšnjem zborovanju v Bukarešti je stranka izrazila udanost kralju Karolu in izvolila Jurija Bratianu za predsednika stranke

Bukarešta, 16. junija. Včeraj se je vršilo v Bukarešti z veliko napetostjo pričakovano zborovanje liberalne stranke, ki ga je proti želji vodstva stranke sklical Jurij Bratianu, da bi pojasnil novonastali položaj po povratku kralja Karola in dosegel preorientacijo strankine politike. Kakor znano, so liberalci najhujši nasprotniki kralja Karola in so tudi ob njegovem povratku pod vodstvom Vintila Bratianu zavzeli odklonilno stališče, kar je imelo za posledico, da je prišlo v stranki do razcepa. V dvurnem govoru je na včerajšnjem zborovanju, ki so se ga udeležili številni pristaši ne samo iz Bukarešte, marveč tudi iz vseh delov države. Jurij Bratianu je pojasnil svoje stališče in priporočal, naj stranka revidira svoje stališče do kralja. Njegov govor je bil sprejet z velikim navdušenjem. V posebni resoluciji je bila izražena kralju Karolu udanost in zvestoba. Ker je Vintila Bratianu med tem podal ostavko, je bil Jurij Bratianu soglasno iz-

voljen za novega predsednika in voditelja stranke. V političnih krogih naglašajo, da pomeni ta preokret v liberalni stranki velik korak na potu h konsolidaciji notranjepolitičnih razmer.

Atentati med kitajskimi generali

Kanton, 16. junija. AA. General Liuhsun je po obisku Kantona in po razgovoru z guvernerjem pokrajine odšel v svoje stanovanje in se umaknil v sobo. Tu pa je član njegovega spremstva iznenada vdrl v sobo in generala z več strelji pobil na tla. General je preminul tekoma prenosa v bolnico. Morilec je najprej pobegnil na ulico, a tu ga je prijel redarstvo. Na stražnici je priznal, da ga je najel komandant uporniških čet Kwangsi in mu ponudil 10.000 dolarjev ter polkovniški čin, ako ubije generala Liuhsunya.

Konferenca Male antante

Beograd, 16. junija. Oficijelni program za konferenco ministrov Male antante, ki bo 25. t. m. je naslednji: 1. Izmenjava naziranj o splošnem mednarodnem položaju, 2. Razprava o skupni uporabi haaskih pogodb in pogodbe o ureditvi vzhodnih reparacij, 3. določitev stališča Male antante, napram Brandovem načrtu o Panevropl. Razprava o gospodarskih vprašanjih v zvezi z obojestransko sosednjimi državami, 5. vprašanja, ki majo priti na dnevni red pred Svet Društva narodov.

Novi rektor ljubljanske univerze

Ljubljana, 16. junija. Na današnji seji univerzitetnega sveta je bil za rektorja ljubljanske univerze izvoljen za leto 1930/31 univ. profesor dr. Alfred Šerko.

Pravilnik za železniške delavce

Beograd, 16. junija.

Že več dni se mudi v Beogradu deputacija železničarjev pod vodstvom Saveza železničarjev, oz. tiskarja g. Stanka. Deputacija sta ugodila pot pri raznih ministrstvih bivši minister g. Kristan in tajnik centrale Ujedinjenega radniškega sindikalnega saveza v Beogradu g. Krekić. Deputacija je bila sprejeta od prometnega in finančnega ministra ter ministra dvora. Dosegla je, da je bil v soboto podpisan delavski pravilnik, nekakšna službena pragmatika, s katero se odreja sprejem v službo, napredovanje, službena obleka, starostno zavarovanje itd. Kakor znano, je glede delavskega pravilnika ukrenilo nedavno vse potrebne korake tudi Udrženje jugosl. narodnih železničarjev in brodarjev.

Kakor se nam zdi, sprejme deputacija danes popoldne v avdienco ministrski predsednik g. Žiković.

Grof Bethlen v Londonu

London, 16. junija. AA. Semkaj je prispel včeraj popoldne predsednik madžarske vlade grof Bethlen. Sprejeli so ga predsednik angleške vlade Macdonald, minister financ Snowden, Baldwin in Lloyd George. Poslednjima se bo zahvalil v imenu Madžarske za podporo madžarskih težnj. Angleški vladi pa bo grof Bethlen izrekel zahvalo za blagohotno naklonjenost Madžarski v vprašanju reparacij in posojila. Listi posvečajo Bethlenovemu posetu veliko pozornost ter objavljajo obširne članke o Madžarski in njenih težnjah. Snočnega banketa na madžarskem poslanstvu sta se udeležila tudi Macdonald in Henderson.

Grško-turški sporazum

Angora, 16. junija. AA. Minister za zunanje zadeve je pozval vse poslanike in veleposlanike Turčije v inozemstvu, da eporoče vladam, pri katerih so akreditirani, vest, da je bila podpisana pogodba med Turčijo in Grčijo.

Rim, 16. junija. AA. Predsednik italijanske vlade Mussolini je sprejel turškega poslanika v Rimu. Politični krogi pripisujejo temu sestanku važen pomen. Turški poslanik se je zahvalil Mussoliniju za prijateljsko posredovanje tekoma pogajanj med Turčijo in Grčijo.

Žrtve vročine

Berlin, 16. junija. Kakor javljajo listi, sta včeraj zaradi solnčarice umrli dve osebi.

Major Pabst v Benetkah

Po izgonu iz Avstrije je včeraj odpotoval z letalom v Benetke, kjer se bo začasno nastanil v vili svoje žene

Dunaj, 16. junija. V soboto izdano izgonsko povelje zoper glavnega organizatorja avstrijske Heimwehra bivšega majorja Pabsta tvori včeraj in danes politično senzacija Avstrije. Njegov izgon je utemeljen s tem, da Pabst ni avstrijski državljani in da se je kot inozemec v nedopustni meri bavil z notranjo politiko. Kdo je povzročil njegov izgon in kdo bo nosil za to odgovornost, še ni jasno. Vlada označuje to kot interno zadevo dunajske policije, toda v heimwehrovskih krogih so prepričani, da je to maščevanje notranjega ministra Schummay, ki se je v zadnjem času hudo sprl z vodstvom Heimwehra. Izgon glavnega organizatorja Heimwehra je izzval v heimwehrovskih krogih silno ogorčenje. Zlasti Tirolci ogorčeni protestirajo in zahtevajo, naj vlada izgon majorja Pabsta

takoj prekliče. Voditelja Heimwehra dr. Steindler in dr. Pirmer pa sta na včerajšnjem zborovanju na Gradiščanskem govorila zelo zmerno in pozivala člane k najstrožji disciplini, svareč jih pred nepremišljenimi dejanji. »Arbeiter Zeitung« slika izgon majorja Pabsta kot uspeh socialno demokratične politike in napoveduje, da bodo socialni demokratije po zadnji dobi kompromisa zopet prešli v ofenzivo.

Major Pabst je vložil zoper izgon priziv, ki pa ga je dunajski župan kot deželni glavar zavrnul. Zaradi tega je major Pabst včeraj z letalom v spremstvu svoje žene odpotoval v Italijo. Popoldne je prispel v Benetke, kjer ga je pričakovalo več vodilnih fašistov. Začasno se bo nastanil v Laganu, kjer ima njegova žena svojo vilo.

Tekma Bolgarija - Jugoslavija

Včerajšnja nogometna tekma v Sofiji med reprezentancama Bolgarije in Jugoslavije, ki ji je prisostvovalo nad 10.000 ljudi, se je končala neodločeno

Sofija, 16. junija. AA. Četrta reprezentativna tekma med Bolgarijo in Jugoslavijo je bila odigrana z neodločnim rezultatom 2:2. Tekmi je prisostvovalo do 10.000 gledalcev. Pri vstopu jugoslovenskih in bolgarskih igračev na igrišče je godba zaigrala jugoslovensko in bolgarsko himno. Živahno igro je vodil odlično in nepristrano madžarski sodnik Biro. Jugoslovenski igralci so igrali prvih 30 minut raztrgano. Bolgari so v tem času stalno napadali. V 10 minutih je bolgarski brat Stojanov zabil prvi gol za Bolgare. Šele proti koncu prvega polčasa so jugoslovenski igralci igrali dobro. Prvi polčas je bil završen z 1:0 v korist Bolgarov. V drugem polčasu so bili jugoslovenski igralci znatno boljši. Ivkovića je zamenjal Milošević, ki je bil znatno boljši. Na njegov pas je Tirmanić

v 30 minutih jenačil. Kmalu nato je Bolgar Stačkov zabil sijajen gol. V 40 minutih je Tirmanić postavil končni rezultat 2:2 iz svobodnega udarca. Napad jugoslovenskega moštva je bil slab in je igral sila raztrgano. Še najboljši je bil Tirmanić. Krilci so bili kolikor toliko na mestu, vendar niso dodajali precizno. Še najboljši je bila obramba z Lukičem na čelu. Bolgari so igrali z elanom in pozitivnovalnostjo. Njihovi najboljši igralci so bili Stanikov, Belov in Goldman. Tekmi so prisostvovali minister Danailov, general Lazarov, šef protokola Puhev, mnogi politiki in poslanci, člani našega poslanstva. V imenu Bolgarov je izročil našim igračem g. Ivanov lep pokal. Naši igralci pa so izročili lepo zastavo. Nocoj je bil našim igračem prirejen svečan banket.

Müller bo pokopan v Dovjem

Mojstrana, 16. junija.

Iz Mojstrane poročajo, da leži ponesrečeni monakovski turist Müller še vedno v mrtvašnici v Dovjem. Dosedaj namreč od nemškega konzulata v Zagrebu še ni prišel odgovor glede prevoza trupla v domovino. Vse kaže, da bo Müller tu pokopan. Čakajo eamo še prihod pastora iz Zareba. Prebivalci iz Dovjega in Mojstrane ter drugi so kresno nesrečnega Müllerja popolnoma zasuli s cvetjem in zelenjem. Monakovčani so noč in dan na častni straži ob kreti.

Stanje ranjenega Lüdecka, katerega so v soboto popoldne prepeljali v ljubljansko bolnico, je še vedno nespremenljivo. Njegove poškodbe so precej težke; poleg zunanjih so ugotovili tudi notranje. Zdravniki upajo, da bo Lüdecke okrevati.

Naknadno nam poročajo:

Pogreb ponesrečenega planjca Müllerja bo jutri ob 11. v Mojstrani. Dolžnost nas vseh je, da izkažemo tujemu prijatelju naše domovine in žrtvi svoje ljubezni do naših planin zadno čast!

Številne nesreče in nezgode

Včeraj so v ljubljansko bolnico prepeljali več žrtve težkih nesreč. Težka nesreča je doletela včeraj popoldne posestnika Janeza Hribarja iz Žužemberka. Na paši se mu je splašila krava in ga nasadila na roge. Hribar ima vsa čreva razmacesena in je njegovo stanje brezupno. — Včeraj popoldne se je pripetila tudi težka nesreča v Go. reuji vasi pri Kranju. Posestnikov sin Janez Frlan se je peljal na vozu proti Kranju. Nenadoma so se konji splašili in Frlan je padel pod voz. Zadobil je težke notranje poškodbe. — Tretja žrtev težke nesreče je bila 21-letna delavka Angela Jančarjeva, ki je na podstrešju hiše 11. na Mestnem trgu v Ljubljani včeraj popoldne tako nesrečno padla, da je nezavestna obležala. Kakor nam poročajo iz bolnice, je mladenka še vedno nezavestna in je njeno stanje kritično. — Pekovski pomočnik Ivan Dobovičnik iz Florjanske ulice, je padel včeraj z motornega koleca in si zlomil desno nogo. —

Sport

Bastya — Ilirija

Na Telovo igra proti Iliriji že drugo madžarsko moštvo v letošnji sezoni. Za III. okrajem, ki je sicer predvedel prvotredno igro, a je kljub temu podlegel silajno disponirani Iliriji, pride sedaj slovita Bastya, profesionalni klub I. madžarske lige. Bastya je že letos dosegla več prav lepih uspehov, med katerimi je omeniti nekatere senzacionalne rezultate, tako zmagov nad FTC v Budimpešti v prvenstvu s 3 : 0, proti Hungariji s 5 : 0 ter neodločen rezultat proti Kispesti. Ker priredi Bastya večjo turnejo po Jugoslaviji, nastopi kompletna. V moštvo je tudi več internacionalcev. Tekma obeta torej prvovrsten užitek.

Ilirija — Villacher SV 6 : 0

Včeraj je Ilirija gostovala v Beljaku proti SV Villacher in dosegla prav lepo zmago v razmerju 6:0. Domačini Iliriji niso bili v nobenem pogledu dorasli. Ilirija je nastopila v običajni postavi, a brez Verovšak, Kreča in Omana. Na centerhalfu je z uspehom igral Dekleva.

Borzna poročila.

Devize: Amsterdam 22.74, Berlin 13.4775 do 13.5075 (13.4925), Bruselj 7.8904, Budimpešta 9.89433, Curih 1094.4—10974.4 (1095.9) Dunaj 796.53—799.53 (798.03), London 274.7, New York 56.44, Pariz 221.98, Praga 167.39—168.19 (167.79), Trst 295.20—297.20 (296.20)

INOZEMSKÉ BORZE

BEOGRAD 9.275, Pariz 20.255, London 25.07125, New York 516.—, Bruselj 72.—, Madrid 60.80, Berlin 123.11, Milan 27.0275, Dunaj 72.82, Sofija 3.73, Praga 15.31, Varšava 57.85, Budimpešta 90.285, Bukarešta 3.0675.

Ali si že član Vodnikovih družbe?

ŽUPAN DR. PUC O POGAJANJH S KDE

Odgovor na interpelacijo obč. svetnika dr. Lukana - Kako so potekala pogajanja s Kranjskimi deželnimi elektrarnami - Zakaj na Črnučah še nimajo elektrike - Revizija ljubljanskega občinskega gospodarstva

Na zadnji seji občinskega sveta ljubljanske občine svetnik dr. Miroslav Luka vložil interpelacijo na župana dr. Dinka Puc o pogajanjih med banko upravo in mestno občino ljubljanske zaradi dobave toka Kranjskih deželnih elektrarn mestni občini ljubljanski in obratno.

Interpelacija dr. Lukana

Interpelacija pravi med drugim: Kr. banka uprava je predložila mestni občini načrt pogodb za dobavo elektrike na toka iz elektrarne v Velenju. Obč. svet je izvolil v svojo komisijo poseben odbor. O poslovanju tega odbora nimamo od sedaj nikakega poročila. Znano pa mi je kot članu upravnega odbora mestne elektrarne, da je bil ravnanje elektrarne od sreskega poglavarstva občutno kaznovano, ker je dal napeljavati mestni daljnovod do Črnuč in da se vrše še nove preiskave v tej smeri. Vseh upravne odbora se je tudi zgovorilo, da se je izrazil neki volivni funkcionar, da mesto tako dolgo ne bo doseglo svoje namere, dokler ne bodo preložene pogodbe glede priključka k Velenju.

Kot član občinskega odbora mi je tudi znano, da je odredila kr. banka upravo revizijo občinskega gospodarstva, ki se sedaj vrši in pri kateri se zlasti zasluseli nekateri občinski svetniki, da li so bili povodom sklenov, zadevali občinskih poslovanje, o podrobnostih zadostno informirani.

Kot član občinskega sveta sem bil od nekdaj meščanov v večji družbi ponovno intereliran, kakal ne podoše mestna občina od banke uprave predložene pogodbe. Opozoren sem bil na to, da se šušila in govori po Ljubljani, da se pogodba ne podoše zaradi tega, ker sta hala g. župan in občinski svet od Trbovelske premožne družbe podkupljeni. Opozoren sem bil, da se govori po Ljubljani, da so se vodile z obvezniškimi posojili velike nekoristnosti in da se zaradi tega uradno preiskuje občinsko gospodarstvo.

V občinski svet je poslalo svoj čas mene in večje število mojih somišljenikov za upanje meščanov, deželni smo bili za kasneje tudi zaupanja naviševša mesta. Odgovorni smo za svoje delo naviševši mestu, smatramo pa, da smo za to delo ni manj tudi odgovorni meščanom, ki so nas bili svoj čas izvolili v občinski svet. Zaradi tega nam tako govorjenje med meščanstvom ne more biti enako, še celo, ker vsebuje težke očitke.

Z ozirom na vse to brosim, g. župana, da nam blazoviti bolasmisti:

1. v kakem stadiju se nahajajo dogovori glede pogodbe s kr. banko upravo z dobavo velenjskega toka in v čem obstajajo morebitne difference;

2. iz kakih razlogov so nastale težave med občino in kr. banko upravo glede napeljav daljnovoda do Črnuč in glede drugih naprav mestne elektrarne;

3. v kateri smeri se giblje uradna revizija občinskega gospodarstva in kako je mogoče, da povzroča take neosnovane govorice po Ljubljani.

Župan dr. Puc

je takoj povzel besedo za odgovor in menil, da govorice, ki so o tem v javnosti razširjene, dokaz, da javnost ni pravilno informirana. Nato je izjavil med drugim:

»Banka uprava je predložila januarja me. seci mestni občini načrt pogodb za dobavo toka iz Velenja. Pogodba je zelo komplikirana, pravno in tehnično. Pri prvi pogled niti večak ne more presoditi pravega učinka te pogodbe. Stvar je sicer zelo zapeljiva: tudi meni je zelo ugajala in radevolje sem skušal pospešiti pogajanja. Obenem pa sem si hotel tudi preskrbeti vse kavele in sem zato načrt pogodb najprej dal v preojo avstrijskemu znanemu strokovnjaku inž. Orniku. Njegovo mnenje je bilo neugodno, če, da je pogodba prekomplikirana in predraga in da so v pogodbi določbe, ki bi izvale prepire in so za občino neugodne. Vr. šili so se nato razgovori z odgovornimi banke uprave pod vodstvom g. Aveneka. Svoje mnenje o tej zadevi sem podal že v pismu, ki sem ga dne 25. januarja poslal g. Aveneku.«

Prva županova izjava o predlogu banske uprave

Župan je prečital nato omenjeno pismo, ki se glasi:

»Po študiju projekta, ki ste ga predložili odposlanecima mestne občine ljubljanske, sem prišel do zaključka, da bi se pogodba ne mogla skleniti v tej in sicer zaradi naslednjih pismolevk:

Način določitve cene se mi zdi preokoren in za mestno občino zelo neugoden. Ako bi se cena toka, ki bi ga dobavljale Elektrarne, določila na način, kakor je to predlagano, bi to pomenilo zelo visoko ceno, ki bi ne odgovarjala dejanskemu položaju, zakaj, čim bi stekla turbina (kar se je že zgodilo: O. u.), bi mestna elektrarna sama imela tok po precej ugodni ceni.

Razen tega bi pomenila taka cena pe. trificiranje sedanjih visokih cen toka v Ljubljani za celo generacijo. Zakaj, povsem je jasno, da bi pri taki ceni in če bi hotela računati vsaj s približnim dobičkom kakor sedaj, morali mestna občina pribiti na nakupno ceno vsaj toliko, kakor sedaj. Eventuelno znižanje, če bi ga Elektrarne sploh dopustile, bi bilo možno samo, na račun splošnega mestnega proračuna.

»Ta okolnost bi bila tem fatalnejša, ker bi brez pogodbe bilo mesto v stanu v tem pogledu svojemu prebivalstvu nuditi znatno ugodnejše pogoje. Prebivalstvo bi se v tem pogledu opravičeno tožilo na sedanje zastopstvo občine, da ni znalo varovati njegovih interesov. Razlika med cenami na ljubljanskem teritoriju in teritoriju javen ljubljanske bi bila mogoča postati naravnost ogromna, kajti Elektrarne bi bile po nekaj letih že vsled ogromnega prispevka mestne občine v stanu oddajati tok izven ljubljanskega teritorija po izredno nizkih

cenah. Cesar se seveda danes ni bati, na kar pa moramo misliti, je pa to, da se lahko v nekaj letih povrnejo politični boji; v tem slučaju bi se lahko zgodilo, da bi se gospodarske institucije izrabljale kot politična bojna sredstva. Elektrarne bi mogle začeti silen konkurenčni boj napram mestu. Zunanji teritoriji ljubljanske bi dajale tok pod vsako ceno, dočim bi mestna občina ljubljanska ne mogla znižati cene toka, niti ga ne smela, ker bi bilo v to potreba sporazuma, ki bi vsled političnih razmer seveda ne bil dosegljiv. Posledica bi bila, da bi se industrijska podjetja naseljevala izven ljubljanskega teritorija, tembolj, ker je ta itak precej skromno začetna.«

Ni mi tudi razumljivo, zakaj bi morala mestna občina od takozvanega presežka oddajati ves brutto dobiček Elektrarnam. V tem pogledu bi izgubil interes mestne občine na povzdigi konsuma. Saj bi imela s porastkom konsuma samo stroške, ker bi morala razširjati in vzdrževati svoje omrežje, dočim bi morala vse brutto dohodek oddajati. Delavci dobička po načinu, kakor je predlagan, je pa po vašem lastnem izreku stvar, ki bi bržkone v do glednem času ne prišla v poštev.

Imam tudi, kar se tiče obratnega oddajanja toka iz mestne elektrarne Elektrarnam, pomisleke. Pravilen je pasus, da velja za to oddajanje načelo paritete. Toda to ne sme iti v neskončnost. Vzemimo slučaj havarije pri daljnovodu. V tem slučaju bi mogle Elektrarne popravilo zavlačevati, ker bi jim konvencionalno jemati mestni tok po navedeni ceni daje časa. Z ozirom na produkcijske stroške mestne elektrarne bi to pomenilo znatno obremenitev mestnega podjetja.

Popolnoma pa uvidim, da je za obo strani neobhodno potrebno in koristno, ako se združita v gospodarsko skupnost, ker le na ta način bi bili izpeljivi veliki načrti g. bana, ki so tudi mene zadefili. Vendar sem pa mnenja, da bi bilo treba pogodbo, ki naj tvori začetek in položaj skupnega delovanja, postaviti na sledeča načela:

Okoliš za mestno občino ljubljansko bi se moral precej razširiti. Cena toka, ki bi ga dobavljale Elektrarne ljubljanske, bi se morala določiti vsaj nekoliko izpod cene, kakor jo bo proizvedla mestna elektrarna potem, ko bo stekla nova turbina. Praktično govorjeno bi se morala tedaj pogajanja vršiti v okviru cene 50 para do 65 para za KW-uro. Vrh tega bi se moral upeljati stopnjevalni tarif, čim večji konsum, tem nižja cena.

Elektrarne bi se morale zavezati, da najprej krijejo potrebo ljubljane in šele odvisni tok oddajajo drugim konsumentom. Tok, ki bi ga dobavljala mestna občina Elektrarnam bi se oddajal do gotove količine po isti ceni, kakor bi ga dobavljala mestna občina od Elektrarn. Preko te količine bi se morala določiti višja cena, ki bi onemogočala Elektrarnam konkurenco ljubljani z njenim lastnim tokom.

V slučaju oddajanja toka bi seveda ljubljana krila najprej svojo potrebnost in šele odvisni tok oddajala Elektrarnam.

Cene za prodajo toka bi si sicer določala vsaka stranka sama; vendar ne izključujem tu možnosti, da bi se našel način, ki bi omogočal v tem pogledu sporazumno rešitev tega vprašanja. Mogoče bi se za obe strani določile minimalne cene, izpod katerih bi se tok konsumentom ne smel prodajati.

Doba pogodbe naj bi se določila, od 15 do 20 let.

Župan zaključuje svoje pismo: »Mislim, da bi se na tej podlagi mogla napraviti pogodba, ki bi zadostno varovala interese obeh strank. Če hočemo preprečiti bodoče spore in eventualno izrabo pogodbe na eno ali drugo stran, si moramo biti povsem na jasnem glede eventualnih posledic. Saj veste: clara pacta, boni amici.«

Soglasnost v sodbi o nesprejemljivosti pogodbe

Na to pismo je župan dobil odgovor, v katerem g. Avenek priznava utemeljenost njegovih pomislekov, meni pa, da bi se dali s pogajanja odstraniti. Zato je občinski svet izbral poseben ošek za pogajanja z banko upravo. Ošek je imel več sej in je postavil tudi svoj protipredlog. Rešnil je pri tem na bodoči dobiček, ki bi ga prinašala nova mestna turbina, samo da bi prišlo do sporazuma. Banka uprava je predložila nato nov projekt. Za veliko noč smo vložili finančni efekt te pogodbe. Prišli smo do spoznanja, da bi škoda za mestno občino v petnajstih letih dosegla ogromne milijone. Prišli smo do števila 100 milijonov, kolikor bi znašala škoda za mesto ljubljano.

Banka uprava je priznala, da je to točno, edina korist za mesto ljubljano bi bila, da se znebi neprijetnega konkurenta, kranjskih elektrarn. Prišlo je tudi do razprav v času, pisju, župan je naprosil inž. Turnška, naj poda z ozirom na načrt pogodbe svoje mnenje. Mnenje inž. Turnška je potrdilo še pridobljeno mnenje, da bi bila izguba za mesto ljubljano preogromna. Tudi po njegovem optimističnem računu bi znašala v petnajstih letih izguba preko 50 milijonov, če se pa računajo tudi obresti, pa preko 75 milijonov. Tudi mestni inženjer Sone je napravil čisto neodvisen operat in tudi po njegovem mnenju bi bila škoda ogromna.

Končno je elektrifikacijski ošek podal tudi svoje poročilo, ki ga je sestavil s pravnega stališča obč. svet, dr. Fetič in s strokovnega stališča inž. Dietrich. Tudi to poročilo je prišlo do istih rezultatov.

Mestna občina in TPD

To smo sporočili banki upravi in pričakovali drugih predlogov, ki jih pa do danes še ni bilo. Res je, da je od takrat nastala morda neka napetost od druge strani. Te napetosti nismo mi zakrivali. Bili smo pripravljeno skleniti pogodbo, ki bi ne ogražala mestnih interesov, in smo to še vedno pripravljeno. Smatramo, da je elektrifikacija Slovenije potrebna in da je za to nalogo v prvi vrsti poklicana banka uprava. Vendar je treba sporazuma z mestom ljubljano, ki ima doslej največje elektrarno.

Ljubljana je vrelišče dravske banovine, je njeno kulturno središče in zato ne moremo njenih interesov žrtvovati interesom kakakega drugega podjetja. Popravljeno smo še vedno sklenili pogodbo, ki bi odgovarjala interesom našega mesta. Radi žrtvu-jemo nekaj, ne moremo pa žrtvovati vsega. Ne moremo dopustiti, da se kakne delovanje naše elektrarne in ne moremo uničiti ene elektrarne zato, da ustvarimo drugo. V tej smeri je mogoča edina kooperacija. Če se od gotove strani govori, da so župan ali pa nekateri občinski svetniki podkupljeni od Trbovelske premožne družbe, je taka govorica le smešna. Zato ne morem verjeti, da bi v istini obstojale take govorice. Vrh tega je mestna občina odklonila podaljšanje pogodbe s TPD za dobavljanje premoža samo zaradi tega, da bi lahko sklenila pogodbo z banovino. Naposled govori dovolj tudi dejstvo, da vztraja občinski svet na diferenciaciji občinskih doklad, kar pomenja samo za TPD okroglo 1 milijon več davka na to. Takega stališča ne bi zavzemali podkupljen župan ali podkupljeni občinski svetniki...

Daljnovod v Črnuče

Župan je nadalje poudarjal, da so se res videli kot posledica različni pogoji, za katere pa ne ve, ali so s tem v zvezi. Dr. Luka sicer misli, da so s tem v zvezi, po županovu mnenju pa more to biti le slučaj. Tak slučaj je tudi z zadevo elektrifikacije voda v Črnuče.

Župan je nato prečital priziv, s katerim se pritožuje mestna občina ljubljanska proti odredbi sreskega načelstva z dne 25. aprila 1930 št. 953/4 v zadevi odstranitve električnega voda oziroma omrežja od Ježice do Podboršta. Priziv, ki ga je odposlala mestna občina 5. maja sreskemu načelstvu za ljubljansko okoliščino, se glasi: »S tamuradnim odlokom z dne 25. aprila 1930 št. 953/4 se je zaukazala odstranitev električnega omrežja od Ježice do Podboršta, ki ga je zgradila mestna občina ljubljanska, in prepovedalo vsako nadaljno gradnjo omrežja.

Proti tej odredbi smo primorani vložiti priziv iz nastopnih razlogov:

Na prošnjo mestne občine ljubljanske oziroma mestne elektrarne se je vršila komisija za obrtno oblastveni konsens postavitev daljnovoda visoke napetosti od galskega doma na Ježico do transformatorske postaje v Domžalah v zmislu določil III. pogl. obrt. reda in § 4 min. uredbe z dne 25. aprila 1883 d. z. št. 41 dne 15. februarja 1930.

Mestna občina ljubljanska hoče, zavdajoč se velikoga narodno-gospodarskega pomena elektrifikacije, pritegniti tudi okolišanske občine na svoje omrežje, vedoč, da potrebujejo elektriko kakor vsakdanji kruh za prospeh in procvit gospodarstva. Poleg tega bi bilo neracionalno, če bi se, da, ko je razširila svojo elektrarno in po višala električno moč, ne izrabila pridobljene odvisne energije in jo neplodno držala pod zaporo.

Pri omenjeni komisiji iz javnih ozirov ni bilo ugovorov. Nasprotno, vsi prizadeti župani so z odobravanjem pozdravili namero mestne občine ljubljanske. Zakon pravi, da je izdati odločbo po izvršeni komisiji čim najbolj hitro. (§ 30 obrt. reda). Tega določila, ki je zelo važno za trgovino in obrt, se upravná oblast ni držala. Primorani smo žalibog za to postopanje upravne oblasti grajati, ker je z zavlačevanjem pismene odločitve naprave občino privela v skrajno mučno situacijo, ki bo za njo in vse prizadete združene s težkimi posledicami. Od časa izvršene komisije do danes, bodo pretekli že skoraj 3 meseci, pa mestni občini še ni bila intimirana pismena odločba! (Sedaj so minili že 4 meseci.)

Ker pa so mestno občino priganjale razmere in silil velik narodno-gospodarski pomen, je pričela z gradnjo daljnovoda od Ježice do Podboršta in omrežjem nizke napetosti. Prepričana je bila, da odločba z ozirom na rezultat komisije itak ne more drugače izpasti kakor povoljno, in je zato smatrala, da je napravo smatrati za odobreno, ker ni bilo ugovorov. Sklicujem se v tem oziru tudi na izjavo, katero je podal podpravnatelj mestne elektrarne inž. Sone na zapisnik, ki se je udeležil komisiješkega oglada za mestno elektrarno ljubljansko in ki mu je tudi vodja takratne komisije izjavil, da za gradnjo ni zadržkov. Menila je nadalje, da to tem bolj lahko stori, ker je dosedanja praksa pokazala, da upravna oblast ni delala težko podjetnikom, če so pričeli še pred intimacijo rešitve s tozadevnimi deli. Ta praksa je blagodejno vplivala na razvoj trgovine in industrije. Čudimo se, da je v našem slučaju pokazala oblast tako strogo in se ne moremo ubraniti prepričanja, da je to postopanje narekaval kak poseben in važen vzrok.

Da nam pa vtišni solnce ni tako črno sijalo, naj nam bo dovoljeno navesti nekaj slučajev. Družba »Elektra« d. d. je izpeljala od tovarne Transformator do tovarne v Zapužah električni daljnovod in dobila z odlokom sreskega poglavarstva z

dne 14. novembra 1927 L-1692/3 obrtno policijsko dovoljenje, ki mu je ugovarjala mestna občina ljubljanska s prizivom dne 2. decembra 1927. Mimogrede povdarjamo, da teče ta daljnovod tudi po svetu mestne občine ljubljanske, ki družbi nikdar ni dala za to potrebnega dovoljenja. Kljub temu, da ta daljnovod ni bil pravomočno odobren in da teče brez vsakega privoljenja po tujem svetu, gleda vse to mirno isto srezko načelstvo, ki izdaja proti nam tako težke ukrepe. Družba »Elektra« je tudi lanskega leta položila daljnovod, ne da bi čakala pravomočno rešitve zadeve po upravnem oblastvu, do tovarne Saturnus in Hrovat & Comp. v Mostah. Uporabila in prekopala je v ta namen tudi javno občinsko pot, ne da bi se pri tem zmenila za dovoljenje občine, ki bi ga na vsak način morala imeti. Obrtno policijsko odobrenje se je sicer izdalo, pa sta občina Moste kakor tudi občina Ljubljana vložili ugovor oziroma pritožbo na upravno sodišče. Človek bi pričakoval, da se srezko načelstvo obratovanje ukinito in ga ne bo pripustilo. Toda daljnovod je ves čas v obratu. Da še več! Dne 6. novembra 1929 se je za transformatorje k temu daljnovodu vršila posebna komisija. Takrat smo videli, da so transformatorji oziroma daljnovod bili v obratu že kakih 14 dni in vendar se jih je šele komisijiralo. Upravna oblast se nad tem ni spodbijala. Občina Moste oziroma mestna občina ljubljanska sta v pritožbi glede na daljnovod oziroma transformatorje naravnost zahtevali, da se obratovanje ukine. Upravna oblast je to zahtevo zavrnila in motivirala za narodno-gospodarskimi ozirom. To smo občutili na lastni koži. Našli bi pa lahko primere od drugod, n. pr. glede transformatorske postaje v Zg. Šiški, Zadobrovi, barona Borna v Trzinu itd. Namesto uvidenosti, ki jo je upravna oblast kazala doslej tudi pod sedanjim banko upravo, smo doživeli tako razočaranje! Toda še več, srezko poglavarstvo se je poslužilo napram nam celo prisilnih sredstev in nam dne 5. maja 1930 dalo odklopiti daljnovod. S tem se je prizadela ogromna narodno-gospodarska škoda. Opozarjamo samo na dejstvo, da mora počivati velika opekarna Franceta Jerkota, ki je priklopljena na naše omrežje in mora odpušiti 52 delavcev. (To se je končno preprečilo.) Velika brezposelnost, ki vlada in ki jo je pobijati z vsemi sredstvi, s takim postopanjem gotovo ne bo zmanjšana. Na Jerkota bodo poleg tega navaliли z odškodninskimi tožbami podjetniki novih zgradb, ki bodo vsled izostalih dobav prišli v mučen položaj in stagnacijo. Krono v tej žalostni verigi vseh dejstev pa tvori kazen 2000 Din, ki se nam je diktirala.

Stavljamo zato prizivni predlog, da se zadeva predloži v razsvojo banki upravi, ki naj postopanje sreskega načelstva blagovoli razveljaviti in ukreniti, da se pismena rešitev mestni občini glede odobrenja naprave takoj intimira, tej pritožbi pa prizna odločilno moč.

Revizija mestnega gospodarstva

Nekaj časa sem se vrši tudi revizija mestnega gospodarstva. Banka uprava ima popolno pravico, da jo izvršuje. Ne morem reči, da se je izvrševal kak britisk name. ker ne pustim nase izvrševati nobenega pritiska. Res pa je, da je bil pri meni neki gospod, ki je rekel, da moram pogodbo glede elektrifikacije podpisati, ali na to bo kdo drugi (Vzklik: Kdo je to bil?) Delanje se pove imena na ne. Odgovoril sem, da pogodbe ne bom podpisal. Štetudi se zoodi, da ne bom več župan, in da sem trdno prepričan, da se ne bo našel noben župan, ki bi to storil. Izjavljeno mi je bilo, da se bo potem pričela borba, nakar sem odgovoril, da le meni vseeno ali se začne ali ne, ker imam čisto vest.

Takol nato se je pričela revizija mestnega gospodarstva.

Proslava dneva ruske kulture v Ljubljani

Snoči sta tukajšnji ruski organizaciji »Ruska Matica« in »Zveza ruskih vojni invalidov« priredili v beli dvorani Uniona proslavo tradicionalnega kulturnega praznika ruske emigracije — obletnice rojstva velikega nacionalnega pesnika A. S. Puškina. Kljub soparni vročini se je zbralo v dvorani lepo število članov tukajšnje ruske kolonije in tudi zastopnikov ljubljanskih kulturnih organizacij. Banka uprava je poslala na prireditev g. dr. Dolšaka, odsotni ljubljanski župan g. dr. Puc se je dal zastopati z obč. svetnikom g. Likozarjem, univerzo je predstavil prof. dr. Tasič (rektor g. dr. Dolenc se je brcovžno opravičil). Zastopano je bilo tudi Sokolstvo, tisk in drugi krogi, za Ruski kružok ga, dr. Jenkova.

Uvodno besedo v ruščini je imel g. univ. prof. Makleov, ki je toplo govoril o sili ruske kulture, katere preko oceanov spaja po vsem svetu razmetano emigracijo. Poudarjal je veliko prednost, ki jo imajo Rusi v Jugoslaviji, kjer lahko v lastnem jeziku vzgajajo svoj naraščaj in se je zahvalil pokrovitelju »Ruske Matice«, kralju Aleksandru, ki mu je občinstvo stoje vzkliknilo: »Zivio!«

Zatem je g. vsuč. prof. prelaj dr. Grivec v slovenekem govoru poveljeval rusko kulturo in velike sposobnosti ruskega naroda. Spominjal se je, da je imel nesmrtni Dostojevski naš pred 50 leti v Moskvi ob odkritju Puškinovega spomenika svoj znameniti govor o Puškini in ruski kulturi, v katerem je bistrovodno označil njeno univerzalno poganstvo. Govornik je ostro obojal kulturne razmere v današnji Rusiji.

Nato je režiser g. Krivecki prečital razpravo prof. Hofmana o vplivu narodne pesmi na rusko poezijo in pesništvo. Bivša članica kijevskega gledališča ga, Marakina-Krivecka je sanosno recitirala danes tako aktualno Puškinovo pesnitev »Andrej Černier«. Imela je tak uspeh, da je morala do, dati še odloček iz Ostrovskega. Takisto je bila z burnim odobravanjem sprejeta recitacija iz Gribojedova ge. M. Nablocke, Gg.

Frimoš in Gostič sta navdušila občinstvo z arijami in oper »Boris Godunov« in »Evgenij Onegin«.

Večer je potekel v najlepšem nastroju in ostal vsem udeležencem v prijetnem spominu.

Delovanje mariborske Ljudske univerze

Na občnem zboru naše Ljudske univerze, ki za je v kinu Apollo vodil predsednik g. inž. Kukovec, se je izkazalo, da je to društvo v minuli sezoni mnogo storilo za ljudsko prosveto in da bi imelo še veliko več uspehov ob primerni pomoči.

S prireditvami, ki jih je iz materialnih razlogov moralo društvo omejit samo na ponedeljek, se je pričelo koncem novembra. Bilo je 37 predavanj iz raznih panov znanstva. Štiri muzikalne prireditve, angleški ciklus meščanske šolske tečaj itd. Najbolj so privlačila pokrajinska predavanja s slikami. Pokazalo se je, da interes občinstva kljub splošni gospodarski krizi ni popustil.

V debati o predsedniškem poročilu, v kateri so se oglasili g. dr. Kukovec, svetnik dr. Travner in šolski upravitelj Hren, se je ugotovila potreba, naj bi ljudska univerza pozabila svoje delo v široko množico, na drugi strani pa se je moralo žal ugotoviti, da večini razmah zaradi nezadostnih materialnih sredstev ni mogoče. Ljudska univerza v Studencih je doslej delala pod okriljem mariborske matice in se je zlasti v minulemu letu tako zelo razvila, da se bo osamosvojila kot samostojno društvo, vendar pa bo delala z matico v soorganizmu. G. prof. Družovč, ki je podal poročilo muzikalnih prireditev v preteklem poslovnem letu, je izrekel mnenje, da bi bilo treba v prvi vrsti dati prihrate za nastope našim slovenskim in drugim domačim umetnikom. Iz blazajinskega poročila zdične Azmanove smo posneli, da se društvo kljub največji štednji bori s težavami. Za zadnje poslovné leto izkazuje okrog 800 Din izgube.

Pri volitvah odbora le bil za predsednika zopet izvoljen inž. Kukovec, za tajnika prof. Kos, za blazajinskega A. Dzanovića, za muzikalnega referenta prof. Družovč, za odbornike g. dr. Kukovec, svetnik dr. Travner, višji ravnatelj Vrabi in gospos. Maistrova, za predsedovalca računov g. dr. Poljanec in dr. Rapotec. Sledila je še razprava o delovnem programu za bodočo sezono.

Dr. V. STACUL

specijalist za otroške bolezni zopet redno ordinira

Gospodstvska c. 2 (hiša Kavarne Evrope)

Novi stolp na Boču

Polčane, 16. junija.

Dravinska dolina se te dni pripravlja na otvoritev razlednega stolpa na Boču, ki se dviga nad idilično Dravinsko dolino in njenim središčem Polčanami. Včeraj dopoldne se je vršil kolovadski ogled novega stolpa in sestank pripravljalnega odbora te nove planinske postojanke. Udeležili so se še številni domači zastopniki, nadalje mnogi okoličani in zastopniki planinskih krogov iz Ljubljane, Maribora in drugod. Pripravljalni odbor je že si noli vse pripravil za sprejem.

Včerašnji kolovadec je vodil okrajni glavar iz Smarja pri Jelšah dr. Herbert Karlin, kot tehnični izvedenec je funkcionir. Avgust Juc iz Maribora, nadalje pa so se udeležili kolovadci predsednik občinskega podružnice SPD dr. Hronovski, domačin g. Zelhofner, Ritonja, F. Schinger, in dr. ki so dali pobudo za zgraditev razlednega stolpa na Boču. V imenu zdraviliške uprave Rozške Slatine je bil navzoč ravnatelj dr. Šter, iz Maribora nadzornik podružnice SPD dr. Senior, iz Ljubljane na centralo SPD Maks Hrovatin, nadzornik Pučnik in dr. I. C. Oblak.

Onoldne se je vršilo v novi planinski okrepčevalnici na idilično lepi planjavi pri Sv. Miklavžu planinsko kosilo, ki so ga vrle domačinke servirale številnim udeležencem. Vrsto napitnic je otvoril domačin dr. Hronovski, ki ledomu uspehu pa so čestitali po vrsti vsi udeleženci. Posebno lepe čestitke so naslovili na ustanovitelja stolpa in zgraditelja g. Snesa iz Maribora. Glavna otvoritvena svečanost bo prihodnje nedeljo, za kar se vrše že obsežne priprave. Otvoritve se bo udeležila vsa Dravinska dolina, iz Rozške Slatine pa bo poskrbel za čim večji obisk ravnatelj dr. Šter, ki je tudi predsednik odbora za postavitev razlednega stolpa na Boču.

Beležnica

Danes: Ponedeljek, 16. junija 1930, katoličani Beno, pravoslavni: 3. junija Mitrofan.

Kino Matica: Bele sence.

Kino Ideal: V carstvu valčka.

Kino ljubljanski dvor: zaprto.

Francka umetnostna razstava v Narodnem domu.

Koncert pevskega društva »Slavec« ob 20. v Unioinu.

Danes: Piccoli, Dunajska cesta, Bakarčić, Sv. Jakoba trg.

Ljubljanska opera

Jutri v torek 17. t. m. se tvaja poslednje delo v seriji tedna domačih oper in sicer glasbena drama »Povratek«. Opero je komponiral Hatze, učenec velikega Mascagnija. Povratek ima dva dela, ki ju loči zelo efektan orkestralni intermezzo, vsebuje močno dramatično vsebino, podprti z glasbo širokih melodičnih linij, polno ognja in temperamenta. V glavnih partijah nastopijo: g. Ch. Thierry, gna. Ramsakova ter gg. Marček, Grba, Rumpel. — Nato sledi Ipavca »Možičke«, ki je pri zadnji predstavi zelo ugajal, ter Zajca »Svatovsac«, Baletna shita v I. dejanju. Pantomimo in ples je nastudiral plesni mojster g. Golovin. Dirigira g. Neffert. Predstava se vrši za abonma D pri izredno nizkih cenah.

V sredo se poje Leo Faljova »Dolaraka princeza«, ki je obenem zadnja operna predstava v tej sezoni. Zasedba občinska. Vrši se za abonma B.

Sokolska manifestacija v Celju

Proslava 40letnice Celjske sokolske župe in 20letnice Sokolskega društva v Celju

Celje, 16. junija. Včeraj se je vršil ob izredno veliki udeležbi sokolstva in njemu naklonjenega občinstva v Celju XIV. oziroma po reorganizaciji I. župni zlet Celjske sokolske župe. Mesto je bilo odeto v pestrobarno morje državnih zastav, ki so manjkale le na poslopih znanih nasprotnikov jugoslovenskega državnega sokolskega pokreta in na nekaterih hišah meščanov iz krogov narodne manjšine.

Na predvečer zletnega dne v soboto so se vršile ob 17. na Glaziji tekme moškega in ženskega naraščaja, včeraj pa je mesto oživel že v ranem jutru in se vedno bolj polnilo z rdečimi strajcami in civilnimi gosti. Že ob 6. uri so se vršile na Glaziji v ranem jutru tekme članov in članic. Ob pol 8. uri je pripeljal ljubljanski osebni vlak tudi goste iz sosednjih krajev, ki so odšli z godbo Sokola I. iz Ljubljane na čelu v mesto.

Ob pol 9. so se pričele na Glaziji skušnje za popoldanski nastop, takoj nato pa so se uredile na zletišču strumne sokolske vrste z vojaštvom vred v krasno povorko, ki jo je vodil 10 članski jezdni odsek Sokola. Za godbo Sokola I. so se razvrstili

večstoglavne sokolske čete obojega spola, za njimi vojaštvo in končno 2 velika lojtrska voza mladega Sokolskega društva iz St. Petra v Savinjski dolini, polna članic in naraščaja. Spreved se je razvil po glavnih mestnih ulicah do mestnega magistrata, kjer je pozdravil razporejene čete starosta Celjske sokolske župe br. Jože Smrtnik. Za njimi v imenu celjske mestne občine mestni načelnik dr. Alojzij Gorican, nato pa še zastopnika mariborske in ljubljanske sokolske župe. Na Dečkovem trgu je bil ob 13. razhod k obedu.

Popoldne se je vršila na Glaziji ob najlepšem vremenu in brez vsake neizgode javna telovadba v velikem slogu ob spremljevanju godbe Sokola I. iz Ljubljane. Udeležba občinstva je bila ogromna. Telovadba zasluži polno priznanje. Po telovadbi se je razvila na razsežnem veseljem prostoru prijetna veselica, ob 20. pa se je vršila istotam krajsa, a divna telovadna akademija. Celjsko sokolsko župo čestitamo iskreno k njenemu 20 letnemu jubileju, prav tako Sokolskemu društvu v Celju k njegovemu letošnji 40 letnici, obema pa k včerajšnjemu sijajnemu uspehu še posebej.

Film Bele sence

Daleč tam na slovenskih obalah pada pod udarci civilizacije črna dimazina. Na dnu morja morajo iskati školjke in prodajati težko pridobljene bisere za smešno ceno, za slaba oblačila, cene ure ali igračke. Na otoku med temi reveži živi bivši zdravnik dr. Lloyd, katerega smatrajo trgovci za norca, ker se vedno zavzema za reveže domačine in oboja pogubomno delo svojih rojakov. Zato trgovci sklenejo imeti ga. Nekdo ga svažijo z zvijačo na ladjo, kjer ga podkupljeni ljudje svažejo in sredi morja zapuste. Tajfun zanesa brod na obalo neznanega otoka. Otočani, ki belega človeka še nikoli niso videli, sprejmejo zdravnika kakor boga. Dr. Lloyd živi med njimi srečen kakor v raj. Otočani ne poznajo ne lakomnosti, ne pohlepa po denarju in bogastvu, ne medsebojnih preprirov, ne sovraštva. Narava jim nudi v zadostni meri vsega, kar potrebujejo in tako so zadovoljni in srečni.

Na otoku se zaljubi Lloyd v lepo poglavarjevo hčerko in dasiravno določena za svedcenico, jo dobi za ženo, ko reši poglavarjevega sina sigrano smrti. V srečni ljubezni potekajo dnevi rajskega življenja, dokler se nekega dne ne pojavijo tudi na tem otoku beli trgovci s svojo »civilizacijo«. Dr. Lloyd sam jih je čisto slučajno in nevede prišel na otok. Pomenil je to civilizacijo, ki jo prinašajo trgovci in zato se jim je postavil v bran. Toda v obrambi sreče in idiličnega miru otočanov je padel v boju proti lažni civilizaciji. In stara pesem se je pričela tudi tukaj: lov na korale, nakupovanje naravnih zakladov po smešno nizkih cenah, otvorilo se je trgovine, bančne hiše in konec je divne idile prejšnjih časov. »Civilizacija« je pokopala srečo in mir domačinov, namesto tega se je nase-

Ljubljanska kronika

Ljubljana, 16. junija.

Kar je zajetnejših ljubljanskih meščanov in gospod, jim je včeraj bilo obilno dan, da občutijo tegobno vročino in že prave poletne zehavosti, ki nas je lani trpila cele mesece. Navdušena mladina pa je trumoma hitela v hlad. Mnogo njih v planinske predele, še več v prijetni objem vode. Z muziko in prešernim pompom so otvorili kopališče v Reticah in Mednem, enako mnogo pa je mrgolelo kopalec tudi v Bokavcih, na Ježici, Črnučah, Tomčevem, pa je takisto bilo dosti zagorelega sveta tudi ob Ljubljani in (razume se) v ilirijanskem bazenu.

Avtomobilisti so pogumno in večji del že zarana krenili na delo. Kar jih je ubralo pot na Gorenjsko, so se lahko v St. Vidu prepričali, kako ta prizadeta vas skrbi za svojo lepoto in higijeno. Zadnje dni poživajo cesto skozi vas na 1 km dolžine z nekakšnim oljem, da se rešijo prahu, ki je poleti največja nadloga. Ali bodo sledile temu zgledu tudi druge vasi ob prometnih cestah?

S prvim dolenjskim izletniškim vlakom je, kakor pravijo, odšlo v Belo Krajino prav lepo število nedeljskih izletnikov. Prav gotovo bodo po hiteli tja dol še večkrat in vedno več jih bo. Izmed večjih ljubljanskih družb pa je »Soča« priredila društveni izlet h Kovaču v Tomčevem, kjer je bilo pod kostanj vse lopo okraseno ter se je hitro razvilo prijetno družabno razpoloženje. Zavrteli so se lahko na plešišču tudi mladi pari. Svoje vrste Sočane, ki jih je vodil neustrašni arnizer S. Silič, je kajpak obiskal i župan g. dr. Puc, pa še mnogo njihovih zvestih prijateljev.

Snoči je bil v Rožni dolini hud pretep. V neki gostilni sta sedeli pri dveh mizah dve družbi, ki sta se ves čas izvajali. Beseda je dala besedo in kmalu je nastal pretep, ki se je začel s klenčkom. Na boki sta obe družbi težko ranjena brata Josip in France Rois, oba zidarka, stara 27 in 21 let ter doma iz Krčevine pri Ptuj. Zadržala sta več snikov z nožem v glavo in po telesu. Ko je prišel stražnik z viške stražnice, ni bila o pretepu obveščena, je našel oba brata v mlaki krvi. O napadalcih pa ni bilo ne duha ne sluha. Z rešilnim vozom so težko poškodovana brata pripeljali v bolnico.

Kakor so implevali nekateri očividci pretepa, sta sedela Roisi pri eni mizi, na drugi strani pa so bili trije bratje K. Pretep je nastal med Roisi in imenovanimi brati. Polica je enega izmed njih že izsledila in aretirala. Pri zaslišanju je zatrjeval, da se ni udeležil pretepa in tudi za svoja dva brata tega ne more trditi. Toda vse kaže, da je sodeloval pri pretepu. Kajti roki je imel precej okrvavljeni. Polica ga je začel aretirati v zaporu ter poizveduje za njegovima tovarišema.

Nedeljski izletniški vlaki na Dolenjsko

Ljubljana, 16. junija.

Včeraj jutraj je vozil iz Ljubljane do Metlike in nazaj prvi dolenjski izletniški vlak. Iz Ljubljane je vozil vlak 135 potnikov, iz Metlike nazaj proti Ljubljani pa 180. V načrtu je bilo, da bo število potnikov s tem prvim potniškim izletniškim vlakom odločno o nadležni usodi izletniških vlakov na Dolenjsko, oz. v Belo Krajino.

Informirani smo se na prometnem oddelku direktorata državnih železnic v Ljubljani in zvedeli, da se bo odločilo o tem, ali se uvedejo običajni nedeljski izletniški vlaki, in per dach. Bati se pa, da se ne bodo uvedli radi prevelikega števila potnikov. Na drugih progah je namreč malo ali nič potnikov, ki bi vedno ohranili 700-800. Vsi vlaki bi gledom upamo, da bi železniška uprava našla tako rešitev, da bo ustregla za in onim številnim interesentom, ki so končno izpolnili posredni izletniški vlak.

Pospeševanje tujskega prometa v dravski banovini

Ustanovitev tujsko-prometnega sveta v dravski banovini — Ban inž. Dušan Sernec o nalogah smotrene propagande za tujski promet

G. ban dravske banovine inž. Dušan Sernec je bivši tujsko-prometni svet ljubljanske oblasti samouprave izpremenil v tujsko-prometni svet dravske banovine. Kakor je tujsko-prometni svet dravske banovine, je razpisal v februarju pismo anketo, ki se je udeležilo 26 tujsko-prometnih strokovnjakov in interesentov. Anketa je odkrila vse večje potrebe našega tujskega prometa ter naglila g. bana, da se je odločil, da ustvari zbor svetovalec v tujsko-prometnih zadevah. Za ravnatelja tega sveta je imenoval banovinskega pol. upravnega uradnika N. Velikonjo, referenta za tujski promet pri bivši oblasti samoupravi ljubljanske oblasti. Glavne naloge te institucije očrtuje g. ban sam v pojasnilu takole:

»Splošno je znano, da se danes po vsem svetu smatra tujski promet kot velika gospodarska sila, je pa tudi velikega pomena za inozemski ugled dotičnih držav. V Jugoslaviji se je tujski promet zaradi nenavadno ugodnih naših razmer visoko dvignil in postaja eden najbolj nadebnih pridobitnih virov. To velja posebno za dravsko banovino.

Zato sem se po nasvetu odličnih strokovnjakov odločil, da ustanovim banški tujsko-prometni svet.

V naši banovini obstoja cela vrsta tujsko-prometnih organizacij, ki se smotreno, požrtvovalno in domoljubno pečajo s to panogo. Tudi je bil že odbor ljubljanske samoupravne oblasti 1. 1928 ustanovil svoj tujsko-prometni svet, ki je izvrševal gotove posebne naloge ter prešel v bansko upravo.

Vendar sem prišel do prepričanja, da manjka vsem tem organizacijam še skupni forum, ki bi vsaj enkrat na leto obravnaval vse važne zadeve tujskega prometa cele banovine. Zaradi tega se je ustanovil tujsko-prometni zbor, ki naj to nalogo izvrši in nam poda vsako leto natatno sliko stanja vsega tujskega prometa v banovini. Ta zbor naj ima le posvetovalno nalogo, da ne pride v nasprotje z delokrogi posameznih tujsko-prometnih organizacij v banovini.

Tujsko-prometni izvrševalni odbor kr. banske uprave da naj ima v prvi vrsti nalogo izvrševati ona dela, ki jih ostale organizacije ne morejo izvrševati zaradi pomanjkanja tehničnega osebja in nezadostnih finančnih sredstev. Zato bodo spadal v okvir tujsko-prometnega izvrševalnega odbora v prvi vrsti takozvana kom-

struktivna dela.

Predvsem polagati važnost na pospeševanje strokovne izobrazbe, ki je temeljni vsakega veleprometnega tujskemu prometu.

Sestaviti se ima vzorna in obsežna poučna knjiga za hotelirstvo, gostinstvo in tujsko promet, ki je danes v slovenskem jeziku ni. Taka knjiga ni le potrebna za bodočo strokovno šolo, ampak tudi za tujsko-prometne interese naših krajev in naj dvigne ter prebudi zanimanje za tujski promet med ljudstvom, da bi rodil tudi pri manjših obratih uspehe in blagostanje. Obtem ima izvrševalni odbor izdelati vse priprave za srednjo hotelirsko šolo v dravski banovini, ki se naj osnuje s pomočjo drugih za to poklicnih faktorjev. V ta namen se ima tudi urediti obširna strokovna knjižnica.

Priprave za ta dela je deloma že izvršil tujsko-prometni svet nekdanje ljubljanske samoupravne oblasti, tako da so podlage že tu. Tudi bo izvrševalni odbor imel predlagati štipendije za inozemske strokovne šole, dokler lastne šole nimamo.

Veliko vlogo za propagando igrajo danes razstave. V ta namen bo naloga izvrševalnega odbora nakupiti potrebno gradivo v slikah, fotografijah in drugih predmetih. V novem času je tudi vprašanje živih vzpenjaj postal aktualna. V ta namen bo izvrševalni odbor s pomočjo tehničnih moči banske uprave najprej izvrševal potrebe študije.

Pozneje bodo prišla v delo tudi druga konstruktivna dela, katerih se bo treba lotiti in za njo pridobiti finančno podlago. Tudi statistiki in njeni pravilni osnovi bo banska uprava posvetila svojo pozornost.

Nikakor ne dvomim, da se bodo vsi člani zbora IPS in izvrševalnega odbora IPS lotili tega za našo domovino vevaležnega dela z vso verno. Prav tako sem prepričan, da bo našel ta tujsko-prometni svet pri intelligeni in delavnem slovenskem narodu popolno razumevanje in podporo.

Člani izvrševalnega odbora so g. g. načelnik dr. Marni Poldor kot delegat kraljevske banske uprave; dr. Andrejka Rudolf sreski načelnik v Ljubljani; Gogala Josip, direktor drž. trg. šole; Hribar Rado, industrijalec; dr. Dular Milan, hon. konzul in ravnatelj veselejše; dr. Ratoj Franca, banski svetnik; Šebenek Drago, ravnatelj; Koritnik Anton, hotelir v Ljubljani. — (AA)

Dnevne vesti

Iz Ljubljane

— Izletniški vlaki. Opozarjamo izletnike in turiste, da je prometno ministrstvo ugodilo prošnji SPD in morajo izletniki na vseh postajah gorenjske proge kupiti vozne listke s 50 odst. popustom za izletniške vlake na progi Ljubljana-Jesenice-Bistrica-Belohiško jezero in nazaj. Vlaki vozijo samo ob nedeljah in praznikih.

— Kraljevi prikolicevalni tečaj v Novem mestu. Zavod PO Zbornice TOI priredi v Novem mestu tritedenski celodnevni prikolicevalni tečaj za krojače in sicer v času od 7. julija do 16. avgusta t. l. Pristojbina za tečaj znaša 100 Din. Vsak udeleženec se mora prijaviti obem s posiljavilo zneska 100 Din neposredno Zavodu PO Zbornice TOI v Ljubljani, najkasneje do 25. t. m.

— Na tekstilni šoli v Kranju je z nastopom v šolskem letu 1930-31 razpisano 1.) mesto upravitelja (direktorja); 2.) dve mestni profesorjevi; 3.) dve mestni strokovni učiteljevi; 4.) mesto predmetnega učitelja. Za mesta pod 1. in 2. pridejo v poštev samo inženirji z drugim drž. izpitom (diplomski izpitom). Imajo razen tega še posebno izobrazbo v tekstilni stroki. Za mesta pod 3.) pridejo v poštev kandidati, ki imajo poleg absolvirane tehniške srednje ali nižje obrtne šole še posebno študije v tekstilni stroki. Za mesto pod 4.) pridejo v poštev meščanskošolski učitelji, odnosno kandidati z absolvirano filozofsko fakulteto. Prošnje opremljene po čl. 12. zakona o civilnih uradnikih in ostalih drž. uslužbenih, naj se naslovijo na kr. bansko upravo dravske banovine v Ljubljani, vložijo pa do 30. junija 1930.

— Strela je ubila moža in ženo. V Trebinjah so imeli pred dnevi veliko nevihto z gromom in treskom. Pred nevihto sta delala na polju selak Ivan Mostarica in njegova žena Jovana. Požurila sta se domov, med potjo pa ju je zadela strela blizu postaje pri vasi Poljica. Obledela sta v nezavesti na poti, kjer ju je našel neki voznik. Jovana je kmalu nato umrla, moža so pa prepeleli v brezupnem stanju v bolnico.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo deloma oblačno in toplo vreme. Včeraj je bil menda najbolj vroč dan v Ljubljani, temperatura je znašala 30 stopinj. Najvišjo temperaturo so imeli v Splitu in sicer 31 stopinj, najnižjo v Mariboru, kjer je termometer kazal 26 stopinj C. Barometrovno stanje je bilo davi 763,2 mm.

— Strašen zločin. Iz Sarajeva poročajo o strašnem zločinu pijanega Šofierja Daskovića. Včeraj je potem, ko se je napil, ustrčil svojo nezavestno ljubico Ano Kerčič in njo nieno prijateljico, ki je hotela Ano ščititi. Šofierja so takoj aretirali.

Pri slabosti je naravna »Franz Josefov« grenčila prijetno učinkujoče domače zdravilo, ki znatno zmanjšuje telesne nadloge, ker se izkaže že v malih količinah. V dopisih hvalilo zdravilo naša »Franz Josefov« prav mlo učinkujoče zdravilo za naravno rast ženskega telesa. »Franz Josefov« grenčila se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

— Na mestnih avtobusih veljajo ob delavnikih od 16. t. m. dalje za čas kopalne sezone znižane cene za kopalce. Vozna karta do Ježice in nazaj stane 5 Din za osebo.

— Prvo prostovoljno gasilno in reševalno društvo v Ljubljani proslavi dne 2. avgusta t. l. na slovesen način svoj 60 letni obstoj. Da bo moglo društvo ta svoj jubilej kar najodstotneje proslaviti, si je odbor nadel častno nalogo izpolniti svoje gasilno orodje z najnovejšimi tehničnimi pripomočki. Ker za izvedbo tega programa društvo nima denarja in ker živi zgolj od prostovoljnih darov in prispevkov, se obrača z javno prošnjo do ljubljanskega meščanstva, naj kakor vedno doslej blagovolji pri našem nesebičnem delovanju do bližnjega podpreti in daruje primeren znesek našim društvenim članom, ki bodo te dni z nabiranimi polami, odobrenimi od uprave ljubljanske policije, nabirali prostovoljne prispevke. — Prostovoljno gasilno in reševalno društvo v Ljubljani.

— Vojaški obvezniki—častniki in možovi, ki so sposobni planinč in kvalificirani planinski voditelji, ter žive stalno v Ljubljani, naj se zgleda v svoji evidenci in morebitne spremembe vojnega razporeda s tozadevnimi dokazili v torek 17. t. m. med uradnimi urami (8.—14.) v mestnem vojaškem uradu na Ambroževem trgu 7-I., soba št. 4.

— Iz Druva — premog najceneje pri tvrdki »Kurivo«, Dunajska cesta 33, tel. št. 3434.

Iz Celja

— Trgovci z ženskami? Na inerat v časopisih s katerim je iskal kapelnik Rudolf J. v Bielovaru mladenke za tamburšice v svoji kapeli v neki tamkašnji kavarni, se je odzvala tudi 19 letna Filipina M. s Ponikve ob južni železnici. Prelela je odgovor, naj se določenega dne pripelje v Bielovar, kjer jo bo pričakoval gospod kapelnik sam na kolodvoru. V pismu ji je obilubil muzikalisti umetnik 300 Din mesečne plače, da jo bo krasno naučil brenkat na tamburico. Dekle je pobralo svoje stvari in sedlo na vlak. Pred odhodom iz ožje domovine se je hotelo še posloviti od svojega strica K. v Celju, ki jo je lepo sprejel in ji tudi povedal, da z njenim glasbenim udeleževanjem ne bo nič. Stric je vso stvar prijavil policiji, ker sumi, da gre za premeteno trgovino s človeškim blagom. Polica je uvedla energično preiskavo.

— Komu je kaj znano o Franju Zupanovi? V Pregradi v Hrvaški Zagorju je bila v neki lekarni nameščena kot kontorstvo 26 letna Franca Zupanova iz Rimskih Toplic. Pred dnevi pa je nenadoma zapustila službo in izjavila na zakoniten način. Komur je o dekletu kaj znano, naj to sporoči na naslov njenega očeta g. Franca Zupana v Rimskih Toplicah 53.

Skupščina Jugoslovenske gasilske zveze

Lep razvoj našega gasilstva — 22.000 članov — Izvolitev staroste g. Josipa Turka in drugih za častne člane

Ljubljana, 16. junija.

Zastopniki gasilcev iz vse banovine so včeraj zborovali v Mestnem domu, da rešijo najvažnejše zadeve, zlasti pa pereče vprašanje samopomoči, in odobre sklepe raznih odsekov, predvsem posojilo koncesionemu odseku.

Skupščina je bila pravo zborovanje veljakov z vseh strani dežele, samih starih mož, preudarnih, razsodnih in tudi odločnih, da bi se nikdo ne mogel pritožiti, če bi bili kar enbloz imenovani v banški svet. Sicer so pod uniformo tudi različno pobarvani, a veže jih socialen čut, nesebična požrtvovalnost do bližnjega, prvo in zadnje načelo jim je pa — dobro srce.

Takemu parlamentu mora samoočisti umevno predsedovati poštenjak in vzor pametnega gospodarja g. Josip Turk, ki je kot kak izkušen parlamentarec energično vodil zborovanje, da se ni zavleklo z debatami in malenkostmi. Pozdravil je zastopnika kr. banske uprave g. Kristana in 74 delegatov 32 žup. Prav prisrčno je pa pozdravil in se je po zborovanju zahvalil novinarjem, poudarjajoč pomen njihove pomoči za kakršnekoli uspeh katerekoli organizacije, kar so zborovalci sprejeli z burnim odobravanjem. Da, razsodni in pametni so ti izkušeni možje z dežele bolj, kakor ogromna večina velikih in malih društev in klubovov v mestu, ki še vedno žive v napačnem prepričanju, da so novinarji njih sluge, zadovoljni s sedežem za vrati.

Z največjo prisrčnostjo so se zborovalci pridruživši starostnemu poudaru častnega člana, svoločnega orjaka Naceta Merharja iz Dolenje vasi pri Ribnici ter s frekventnimi ovacijami sprejeli pozdravni telegram visokemu protektorju kongresa, kralju Aleksandru.

Zastopnik banske uprave g. Kristan je sporočilo skupščini pozdrave in simpatije bana z zagotovili vestranske podpore. Za overovalca zapisnika je starosta imenoval g. Gologranca in Kopača, zapisnik lanske skupščine so pa zborovalci odobrili brez očitja, ker jim je znan že iz »Gasilca«.

Tašnik zveze, ašini in energični g. Prištokšek je nato predčital obširno tajništvo poročilo, ki iz nje objavljamo le splošno zanimive stvari.

Pri vseh razpoloženju je med zborovalci napravilo poročilo, kako je finančna oblast rešila prošnjo Zveze za trošarine prosti bencin, ki ga rabijo za svoje motorne brizgaine. Odelej smejom namreč gasilci s trošarino prostim bencinom le gasijo, da požara in s pogorilca se pa smejo volati le z zatrošarinjenim bencinom. Kako je to mogoče, pa gasilci še sedaj ne vedo, kakaj tih požara je prelivanje bencina strogo prepovedano, vsaj tako sodimo, ker je prepovedano pri tem opravi celo kaditi.

Ob kongresu postavi zveza svojemu neposrednemu učitelju in voditelju, pokojnemu starosti Barletu na grobu spomenik, ki bo stal na najlepšem prostoru pokopališča pri Sv. Križu in se temelji za njega že betoniirajo. Impozanten spomenik bo stal 60.000 Din ter bo treba prispevati še po 1 Din, ker je do sedaj zbranih šele 40.000 Din.

V minulem letu je bilo podeljenih izrednih podpor posameznim društvom iz 1% gasilkega sklada za obnovo pokvarjenega orodja, poškodovane vprežne živine, požarna oblačila in obute ter za zdraviljenje ponegrečenih gasilcev 168.504 Din in iz 2% sklada 89.300 Din, tedaj skupno 257.804 Din, kar znači prav lepo podporo našemu gasilstvu. Letošnje redne podpore se bodo razdeljevale letos šele koncem tega meseca in naj torej župe ne izpušajo in po nepotrebnem ne nadlegujejo banske uprave z vprašanji.

Koncem 1. 1928/29 je štela zveza 644 društev, katerim je prišlo dolet šele 51 društev, da šteje JGZ sedaj 675 društev, med katerimi so tudi že pred kratkim pristopili, 33 društev mest Celje, Maribor in Ptuj, ta-

ko da so sedaj združena v JGZ razen Kočevarjev in nekaj prekmurskih madžarsko-orientiranih društev vsa društva dravske banovine.

Ker bi ostala belokranjska društva brez letne podpore po dodelitvi črnomeljskega sreza saviški banovini, se je Zveza posrečilo zposlovati, da bodo zavarovalnice še nadalje vplačevale prispevke od premij črnomeljskega sreza v blagajno dravske banovine, in društva ostanejo do nadaljnjega v naši JGZ, ona društva iz čabarskega sreza pa ne dobe pri nas letos nikakšne podpore, ker na tem ozemlju ni uvedeno vplačilo 3% prispevkov za gasilski sklad.

Ker ima JGZ neprestane težave s prostori za svoje pisarne, je treba misliti na ustanovitev lastnega doma, da se bo lahko uspešno razvijala.

Za kongres ni dobila JGZ od vlade še nobene podpore in je ministrstvo doslej vse prošnje odbilo. Zato je treba iz podporna sklada vzeti posojilo 100.000 Din, da je sploh mogoče prirediti kongres. Čež nekaj tednov bo prišla naše gasilce pogledat evropska javnost, zato je dolžnost, da se gasilci pokažejo zastopnikom evropskih gasilskih zvez v dostojni luči z lepim nastopom. Čehi so že pred leti sodeli o naših gasilcih vse najlepše, češ, da so v Evropi naši gasilci najboljši za česki. Da so vredni naši gasilci tako laskave sodbe, bo do pokazali tudi na kongresu v avgustu.

Na predlog podstaroste g. Muzka so nato z viharim odobravanjem in vzklapljenjem zborovalci izvolili svojega starosta g. Josipa Turka za častnega člana gasilske zveze in vidno ginjenemu odlikovancu je pripel podstarosta v dolgo vrsto jugoslovenskih in češkoslovaških redov in medalj še s krvavoredečimi češkimi granatami in emblemi gasilstva okrašeno zlato zvezdo — znak častnega članstva Odlikovanec se je zahvalil z zagotovilo, da je vse svoje delovanje smatral le za dolžnost, ki je tudi v bodoče ne bo nikdar pozabil. Izvolitev g. Josipa Turka za častnega člana je bila pač le formalnost, ker ni gasilca v vsej dravski banovini, ki bi tega prezasluznega moža že davno ne smatral za najvzornejšega častnega člana svoje človekoljubne organizacije.

Ker nam primanjkuje prostora, bomo o nadaljnjem poteku zborovanja poročali v drugih številkah, danes pa omenjamo samo še to, da je skupščina razen g. Josipa Turka izvolila za častne člane tudi še g. Jerneja Vengusta iz Celja, Ludovika Muzka iz St. Vida pri Ptuj, tajnika Franceta Pristovška iz Ljubljane, Ivana Rusa z Bleda, Ivana Rakočeta iz Straže pri Novem mestu, Konrada Gologranca iz Gaberja pri Celju, Jozefa Arharja iz St. Vida pri Ljubljani, Frana Lajovica iz Litije, Franca Hanzelčiča iz Ormoža in Jankota Hojana iz Ljubljane. Izvolitev teh zaslužnih delavcev na polju človekoljubnosti bo gotovo tudi vsa javnost sprejela z odobravanjem in s čestitkami.

Najboljše, najkrajše, najlepše

Darujte za slepce!

Augustus Mair:

Krog zločinov

Roman

George je globoko vzdihnil.
— Ne vem, — je odgovoril komaj slabo.

Eastwood ni govoril in George je nenadoma prekinil tišino.

— Kdaj so našli ta bankovec — mislim onega z odtisom? Pred šestimi ali osmimi meseci?

— Našli so ga točno pred dvema dnevoma, — je odgovoril Eastwood.

— Zahtevam pet tisoč.

Pred dvanajstimi urami je stal Viktor Hallam v malem provincijalnem mestecu pred zamotanim problemom.

Vrednost informacij, katere je hotel prodati Julija Farrova, mu je bila takoj jasna. Zato jo je hotel spraviti iz pisarne pravnih zastopnikov Carbery & Carbery. Ko pa je nenadoma omahnila kakor mrtva k njegovim nogam na hodniku, je bil presenečen kakor še nikoli v življenju.

Priglasil se je in prijel Farrovo za roko. Čutil je, da ji srce slabo utripa. Torej je bila še živa.

Hallam je zamenjal ugrabljaj, kaj se je bilo zgodilo s Farrovo, da se je tako nenadoma prispila. Imel je smolo, da se mu je pripetilo to baš pod oknom pisarne Williama Carberyja. Če bi bil premeteni stari pravnik stopil iz hiše, bi mu utegnil prekrizati vse račune. Julijo Farrovo pozna morda po imenu ali pa celo na videz. In če ima res informacije o Molly Langtonovi, bi bila važna vez v Carberyjevem iskanju dedinje Elmburgh Halla. Njene informacije so bile izredno važne za njegov naklep. In spraviti jo čim prej iz te okolice je bila njegova najvažnejša naloga.

Presenečeno se je obrnil. Dva neznanca sta stala za njim. Spoznal je takoj moža, ki sta ga opazovala, ko je zavlil v odvjetnikovo pisarno. Manjši je spregovoril. In znova se je Hallamu zdelo, da je tega moža nekdo že videl. A to je bilo vse, česar se je spominjal.

— Kdo za vraga ste? — je vprašal. Bil je slabe volje in ni mu bilo do vljudnosti.

— Z Veitchem sva tu, gospod, — je zašepetal mož in se vpludno odkril. — Je ta dama vaša znanaka? — Pokazal je s prstom na nepremično ležečo žensko postavo. — Potrebujete voz, gospod?

Hallam je pokleknil na eno koleno in skušal dvigniti onesveščeno žensko.

— Preskrbite, prosim, voz, — je dejal.

— Manjši mož je namignil večjemu in slednji je izginil. Nekaj radovednežev se je bilo že zbralo, ko je zavlil iz glavne ulice zastarel avtomobil in se ustavil ob hodniku. Ko se je Hallam že peljal z onesveščeno Julijo Farrovo, je mimogrede videl, kako je planil iz odvjetnikove pisarne gologlav možakar, ki je moral biti vodilni koncipient Williama Carberyja. Izginila sta še pravčasno.

Ozrl se je znova na Julijo Farrovo. Hotel jo je odpeljati k najbližjemu zdravniku, pa je počasi odprla oči in se ozrla okrog sebe.

Hallam je zaklical šoferju, naj krene k hotelu »George«.

— Omedlela sem, je-li? — Julija Farrova se je nasmehnila. Vzravnila se je in oči so se ji zaiskrile.

— O čem sem govorila? — Prišla

je Viktorija Hallama plašno za roko in njen glas je pričal, da je histerična. — Sem kaj sklepetala? Poveste, če je bilo kaj posebnega. Vse je laž, zapomnite si! Saj sam nisem vedela, kaj govorim. Ne sedite tu kakor mumija. Kaj vas briga, če sem na robu propada... Umočnila je za hip, potem je pa pripomnila vsa iz sebe: — Ze dva dni nisem jedla.

Sklenila je glavo in krčevito zaplakala.

— Nehajte s tem, — je dejal Hallam osorno. — Govorite, kakor bi vas hotel uničiti, pa vam hočem storiti samo uslugo.

Julija Farrova ga je srdito pogledala.

— Ustavite avtomobil. Vrnem se k advokatu. On mi da pravični delež. Vas pa sploh ne poznam.

— H Carberyju hočete iti? — je vprašal Hallam na videz brezbržno. — Dobro!

Zazdelo se mu je, da je hlinila omedlevo in lagala trdeč, da že dva dni ni jedla. Najbrž je imela tehten razlog ravnanja tako, toda Hallam ni vedel, kje tiči pravi vzrok. Zdaj je pa sklenil reorganizirati se ji za laž. Iztegnil je roko, kakor da hoče potrkati na stekleno pregrado in opozoriti nase šoferja.

TVRDKA Z ŽELEZINO
STANKO FLORJANČIČ

LJUBLJANA SV. PETRA CESTA 38
priporoča svojo bogato zalogo razne emailirane in aluminijaste kuhinjske posode.
Točna in solidna postrežba!

— Denarja vam Carbery seveda ne da, — je dejal. — Šučajno vem, kaj govorim. Od vas je odvisno, za koga se odločite. — Potrkal je na stekleno pregrado in šofer je ustavil ob hodniku.

— Se hočete peljati nazaj? — Julija Farrova ga je pogledala s svojimi velikimi, črnimi očmi, ki so bile zdaj nekam čudno svetle. Prišla se je za grlo in globoko vzdihnila.

— Recite šoferju, naj vozi naprej, — je zamrmrala.

Hallam je dobro vedel, da mu je lakota olajšala nalogo.

— Zdaj ste ravnali prav, — je dejal zadovoljno. — Poznate gospodično Langtonovo že dolgo?

— Poznala sem jo, ko je bila še v zibelki, — je odgovorila Julija Farrova. — Držala sem jo na rokah prvi dan po rojstvu. Je to dovolj dolgo?

— Kakor se vzame. — Hallam si je prižgal cigareto in krepko potegnil dim vase. — Dejali ste, da hočete imeti denar, jaz sem vam pa odgovoril, da sem pripravljen dati vam ga. Preden pa spregovorim o znesku, bi rad vedel, kaj imate naprodaj.

— Dokaz, edini dokaz na svetu, da Molly Langtonova vnukinja sira Thomasa Abbota. In jaz imam ta dokaz. Brez njega advokata ne morete ničesar storiti. Razumete?

— Ne razumem, — je odgovoril Hallam. — Vedeti hočem točno, v čem je ta dokaz in kako ste ga dobili. Vedeti hočem marsikaj, gospodična Farrova. Vedeti hočem tudi, kako se je moglo zgoditi, da gladijete. — Ogledoval je njeno obleko, ki je bila elegantna in očividno draga.

— To ni prijetna zgodba. Oh, nočem tarnati. Znam gledati resnici v obraz, bog mi je priča, da sem morala storiti to že zelo pogosto. Edino, kar si zdaj želim, je jed. Jedla bi rada.

Sedela je naslonjena nazaj in globoko dihala. — Če bi radi še kaj zvedeli, se požurite z vprašanji, ker se mi bliža zadnja ura.

Američanke na grobovih junakov

Ameriška vlada pošilja na državne stroške matere in vdove na grobove padlih vojakov v Franciji

Ameriška vlada je nedavno sklenila, da omogoči materam, ženam, vdovam in sestram v Franciji padlih in tudi tam pokopanih ameriških vojakov obisk njihovih grobov. Američani so potovanje praktično uredili. Po svetovni vojni so sicer prepeljali 40.000 krst s padlimi Američani v domovino, toda na bojiščih v Franciji leži še vedno okoli 30.000 Američanov. Ker bi bil prevoz teh žrtev predrag in deloma nemogoč, je vlada sklenila, da svoje padlih junakov prepelje na državne stroške v Francijo. Obisk Američank na grobove v Franciji je preračunan na tri leta. Američanke bodo potovale v skupinah po 45 skupaj, vsaka skupina pa bo imela enega voznika. V hotelih najbližjih mest, kjer so v bližini vojske pokopališča. Večina Američanov je pokopanih na 8 vojaških pokopališčih.

Te dni je prispela prva skupina ameriških mater, žen, sester in hčerk padlih vojakov v Evropo. Posetile so

pokopališče Bois Belleau. Dvanajst let je minulo, odkar so tam divjale najstrašnejše bitke. Skoraj nepregleden je gozd križev, ki spominjajo na strahovito klanje. Lepo po vrstah so urejeni kakor pokli smrti. Na vsakem križu je ime padlega junaka, pod križem pa je kot emblema ameriška ali pa francoska zastavica.

Zahujoče ženske so peljali na pokopališče. Obotavljale so prišle; skoraj se je zdelo, da se ne morejo sprijazniti z mislijo, da so na grobeh svojih dragih, da so na krajih, kamor jih je vsa leta gnala neodoljiva želja. Komaj zacelejene rane so začele znova krvaveti. Stare ženske, ki so jim živci odpovedali, so se jokaje zgrudile ob grobovih svojih sinov. Usmiljenke so jim ljubezno prigovarjale in jih tolažile. Prizori, ki so se odigrali na pokopališčih, so bili pretresljivi in tužni, toda kljub temu je bilo to za nesrečne ženske nekako olajšanje pekoče bolečine, ki je leta in leta razjedala srce.

Dekle kot ženin

Originalno zgodbo poročajo iz Budimpešte. Na policijo je te dni prišla mladenka Elizabeta D. in prijavila, da jo njen bivši »zaročenec«
Gustav Schlemmer neoprestano zalezuje in ji grozi. Schlemmer je nedavno prošil za njeno roko in ker so roditelji pristali na zakon, se je parček par dni pred poroko preselil v lastno stanovanje. Schlemmer, ki je bil po poklicu soboslikar, je imel nevesto zelo rad in se je trudil na vse načine, da jo zadovolji v vsakem pogledu. Toda Elizabeta se je čez par dni presenečeno prepričala, da Schlemmer ni mož, marveč ženska. Seveda je Elizabeta pobrala šila in kopita in pustila »zaročenca«
na cedilu. Kasneje se je zaročila z nekim drugim moškim, toda bivši »zaročenec«
jo je še vedno zalezoval. Te dni je na cesti Elizabeto in njenega fanta napadel ter ga pretepel. Na dekletovo prijavo je policija poizvedovala za Schlemmerjem in ga aretirala. Ugotovila je, da gre res za dekle, ki se piše Gustava Schlemmer. Mladenka je na policiji izpovedala, da že deset let nosi moško obleko in da se počuti moškega. Zaljubljena je v Elizabeto in brez nje ne more živeti. Njenega ženina je pretepla iz ljubosumnosti. Prošila je tudi, naj ji policija dovoli še par tednovnosti moško obleko, ker kot moški več zasluži. Poravnati mora tudi dolgove, ki jih je napravila z Elizabeto. Policija ji je dovolila, da sme štiri tedne še hoditi oblečena kot moški.

Radiorogram

Sreda, 18. junija.

12.30: Reproducira glasba, 13: Časovna napoved, borza, reproducira glasba, 13.30: Iz današnjih dnevnikov, 17.30: Otroška ura, ga. Gabrijelčičeva, 18: Koncert Radio-orkestra, 19: Dr. p. Rom. Tominec: Lev Nikolajevič Tolstoj, 19.30: Dr. Rupel: Srbohrvaščina, 20: Solospevi s klavirjem poje gđ. Antič, 21: Koncert Radio-orkestra, 22: Časovna napoved in poročila, napoved programa za naslednji dan.

Četrtek, 19. junija.

9.30: Prenoč cerkvene glasbe, 10: Zvonjenje, 10.20: Kmetijsko predavanje, 11: Koncert Radio-orkestra, 15: Prenoč iz Metice pri Prevaljah, 20: Klavirski večer gđ. Jadvice Poženelove, 21: Pevski koncert gđ. Anite Metzove, 22: Časovna napoved in poročila, lahko glasba, 23: Napoved programa za naslednji dan.

Petek, 20. junija.

12.30: Reproducira glasba, 13: Časovna napoved, borza, reproducira glasba, 13.30: Iz današnjih dnevnikov, 18: Koncert Radio-orkestra, 19: O ženskih organizacijah, gđ. Lebarova, 19.30: Ivan Martelanc: O zavarovanju, 20: Pevski zbor iz St. Vida nad Ljubljano, 21: Koncert Radio-orkestra, 22: Časovna napoved in poročila, napoved programa za naslednji dan.

Stavbno gibanje v Ljubljani

Ljubljana, 14. junija.

V Langusovi ulici so pričeli te dni kopati svet za betonski temelj večjemu eno oziroma dvonadstropnemu poslopju, ki bo v njem otroški konvikt. Stavba bo stala na vrtu vile »Regine«, ki je last sloških sester de Notre Dame. Temeljno zidanje bo zelo zamudno. Ker so mehka tla, se bo moral grušč in gramoz dovažati, kar zidavo precej podraži. V sobah bo dovolj svetlobe in solnca, ker bo vzhodna stran poslopja obrnjena na budoči trg. Gradnjo tega samostanskega poslopja je prevzel stavbnik Matko, Turk.

Na nekdanjem Gozdnem vrtu ob Tržaški cesti je napravljen močan lesen opaž, kamor vlagajo betonsko maso za temeljno zidovje visokopritlični enanadstropni vili Josipa Črnjaka, inž. asistenta na tukajšnjem vseučilišču. V njegovi vili bodo stanovanja v nizkem in v visokem pritličju, v prvem nadstropju in pod streho. Da bo tudi nizkopritlično stanovanje suho, se temeljno zidovje prevleče z lesenocementno maso. Zidarska dela vodi stavbno podjetje Stokan & Svetina. Ko bodo podrti na tem svetu staro pritlično hišico, kjer je bila mlinica, in se zgradi na tem kraju moder-

no poslopje, bo s sosednimi visokimi poslopji ustvarjena vse lepša harmonija.

Na levi strani Dunajske ceste onstran Staciona ob Herbersteini ulici je domala dozidana visokopritlična enanadstropna hiša Josipa Finžgarja. Pred petimi tedni so pričeli delavci kopati gramozna tla za temelj in še teden dni, pa bo hiša že tudi pokrita, nakar se izvršijo še ostala dela. Pod to streho bodo stanovanja v nizkem in visokem pritličju, v prvem nadstropju in pa pod streho. Hiša stoji toliko oddaljena od Dunajske ceste, da je ne bodo dosegle oblake prahu. Gradnjo Finžgarjeve domačije ima v rokah zidarski mojster Karel Gregorec iz Mengša.

Ob Vodovodni cesti nasproti artilerijske vojašnice poznanja iz gramoznih tal betonški temelji za enanadstropno, ennadstropno hišo Antona Breclja. V njegovi hiši bodo suha, svetla in solnčna stanovanja v nizkem in visokem pritličju, v prvem nadstropju in pod streho. Vsa dela bodo končana sredi poletja ter bo hiša porabna. Zidanje vodi zidarski mojster Karel Gregorec iz Mengša.

V Prešernovi ulici, ki gre od Zelene jame v smeri proti severovzhodu, poganjajo iz gramoznih tal visokopritlično in tudi enanadstropno hišo kakor gobe po dežju Visokopritlična, enanadstropna hiša železniškega uslužbenca Medena je že pokrita. V kratkem se prične z ometavanjem sten, nakar bodo, sobni slikari, plekarji in pekarji izvrševali svoja dela. Zidanje Medenove hiše ima v rokah zidarski mojster Karel Gregorec iz Mengša.

Medenov sosed bo železniški uslužbenec Perhacev z visokopritlično, enanadstropno svojo hišo. Poslopje je majhno dozidano in bo v nekaj dneh že tudi pokrito. Vsa dela bodo do meseca avgusta dokončana in se bodo stranke vselile. Gradnjo izvršuje zidarski mojster Anton Mavrič.

Zraven Perhaceve domačije se je pričelo s prvim delom za visokopritlično, enanadstropno hišo g. Sušteršiča, mlinčarja v polk. V njegovem domu bodo stanovanja v nizkem in visokem pritličju, v prvem nadstropju in pod streho. Zidarska dela je prevzel stavbenik inž. Ivan Tornago.

Na nasprotni strani omenjene ulice sta v delu dve visokopritlični stavbi. Hiša postrežnika Franca Škofca bo prihodnji teden v grobem gotova in spravišana pod streho. Pod njegovim krovom bodo tri stanovanja, in sicer: v nizkem in visokem pritličju pa pod streho. Vsa dela bodo najkasneje koncem julija gotova, nakar se stranke vselijo. Zidanje je prevzel zidarski mojster Edward Čermč.

Škofčev najbližji sosed bo železniški uslužbenec Rahušek. Betonsko zidovje za njegov dom je gotovo in se pričinja zidanje z zidno opeko. Stanovanja bodo v nizkem in visokem pritličju pa pod streho. Zidarska dela bo izvršil zidarski mojster Edward Čermč.

V sosedni Tovarniški ulici je zgrajen betonski temelj in napravljena železobetonska plošča, nakar se prične zidanje iz zidne opeke. V tej hiši bo imel suho, zdravo stanovanje tramvajski uslužbenec Strazar. Zidarska dela izvršuje zidarski mojster Franc Jerko.

V Rožni dolini na križišču ceste II in XV, bo v kratkem povečanje sezidana visokopritlična hiša Ignacija Zajca. Pod to streho bo visokopritlično in podstrešno stanovanje. Hiša bo prihodnji mesec porabna. Gradnjo izvršuje zidarski mojster Volentin Battelino. — Kakor se kaže, se bo letos v Rožni dolini zidalo več kakor lani. Lepih stavbišč v tem klenem predmestju je še mnogo, na razpolago in se lahko zida, sam, če je denar.

Brez posebnega naznanila.

Občina Ljubljana

Mestni pogrebni sklad

Preminula je naša mati, gospa

Ana pl. Tornago

K večnemu počitku jo spremimo v torek, dne 17. t. m. ob 16. uri od njenega doma na Poljanski cesti.

Sv. maže zadušnice bodo v sredo, dne 18. t. m. ob 7. uri v cerkvi Sv. Petra.

Ljubljana, dne 15. junija 1930.

Rodbina TORNAGO

Posedajate

hotel-restavracijo

»Mariborski dvor«
Prenočišča, garaže, kopalnice, avto 50/T

Pomočnik

in vajenec

za crkoslukarstvo — se takoj sprejmeta. — Lud. Štrukelj, Ljubljana, Šubičeva ulica 3 (nasproti muzeja). 1805

Tesan les

popolnoma suh, za takojšnje uporabo, za stavbe ima stalno v zalozilnici, dr. z o. z., Ljubljana — Dunajska c. 46, telefon šte. 2820. 47/T

Restavracija
Miklič v Ljubljani — kupuje
vinske butelke
7/10 lit vsebine

Razpis

Krajevni šolski odbor mestne občine Ljubljane razpisuje izvršitev nekaterih mizarskih del v šolskem poslopju v šiški in v šoli na Barju.

Ponudbe je vložiti pri mestnem gradbenem uradu dne 23. junija 1930 ob 11. uri dopoldne. Tam se dobe tudi potrebni pripomočki za vlaganje ponudb.

V Ljubljani, 13. junija 1930. — javni šolski odbor mestne občine Ljubljane

župan: Dr. Puc, predsednik.

Klaviarje

planine in harmonije prodaja, izposojuje, popravlja in čisto uglašuje najceneje tudi na obroke — tovarna klavirjev WARBINEK, Ljubljana, Gregorčičeva ulica 5, Rimska cesta 2. 1807

Brivski pomočnik

dober bubi štucer, išče službo v boljšem salonu — po možnosti samo kot bubi štucer. Nastopi lahko s 1. julijem. Ponudbe na naslov: Pero Martinič, hotel »Nova postaja«, Kranj. 1844

Prepir — kreg

in življenjske nevarnosti, izvršajoče radi elektrike, 100% odpravi! Obisk — proračuni — brezplačno — brezobvezno, informacije na telefon št. 43-21 (Sv. Petra c. 5, dvorišče). 1771

Trgovina z železom

v centru Ilce v Zagrebu, zelo dobro upeljana, poceni napredaj radi hitrega odhoda v Ameriko. Pojasnila daje lastnik iste M. Marković, Ilca 80. 1845

Moderno

kartotečno knjigovodstvo —
Nova risalna tehnika

Drago Lunder,

Ljubljana, Poljanska cesta št. 73

J. MAČEK

Ljubljana, Aleksandrova cesta št. 12

v oblekah in površnikih najcenejši!

ZA STAVBE

po znižanih cenah vsakovrstnih suh, tesan in žagan les. — Vsaka množina v zalogi. Žaganje, odpadki od lesa, drva. — Dostava tudi na stavbo.

FRAN SUŠTAR

lesna industrija in trgovina, parna žaga
LJUBLJANA, Dolenjska cesta 12.